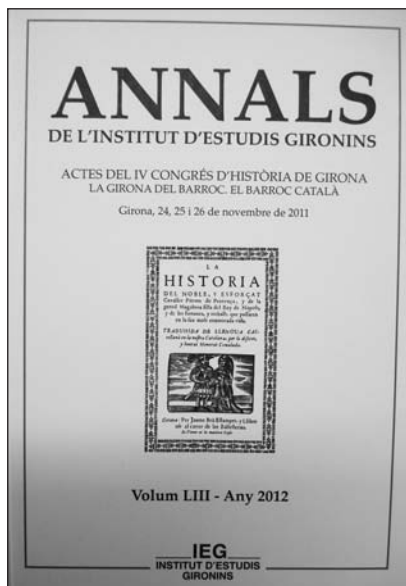

Estudis de terres gironines

Un nou i acurat volum (53) de la publicació *Annals* que edita l'Institut d'Estudis Gironins (IEG) i que és de periodicitat anual; en aquest número que correspon a l'any 2012, s'hi apleguen les ponències i comunicacions que es presentaren dins del marc del IV Congrés d'Història de Girona. La Girona del Barroc. El Barroc Català, es va celebrar durant els dies 24, 25 i 26 de novembre de 2011 a la ciutat de Girona.

Es troba estructurat en tres apartats: *-Ponències*, n'aplega un total de sis que analitzen ampliament diversos aspectes d'aquell període cronològic, així trobem: Girona a la Catalunya del barroc. Trajectòries comparades (Antoni Simon Tarrés), on s'estableixen algunes pautes perquè en un futur es puguin desenvolupar recerques i estudis sobre el barroc en terres gironines; Església i ciutat: la revolta contra la dècima. 1634 (Xavier Torres Sans) es fa una reconstrucció de la revolta eclesiàstica contra l'anomenada dècima a la ciutat i diòcesi de Girona, fet que contribuir a la gènesi de la revolta catalana contra Felip IV, La literatura del barroc a Girona. 1610-1740 (I:Poesia) (Albert Rossich) es va donar a conèixer la vida literària a la ciutat de Girona en aquell moment, sorgeix una notable activitat poètica entorn a certàmens literaris, La lluita per esdevenir un poder. Els beneficiats de la catedral de Girona al segle XVII (Montserrat Jiménez Sureda) s'analitza la lluita secular dels beneficiats de la catedral de Girona amb d'altres elits eclesiàstiques, les relacions amb d'altres poders ciutadans; La Girona del barroc: ciutat de convents (Anna Gironella Delgà), De la fam a l'opulència. Alimentació i cuina a l'època del barroc (Jaume Fàbrega); *-Comunicacions*, n'aplega un total de setze estudis, així trobem: Un segle d'or en l'art i la literatura a Núria i la Vall de Ribes. 1619-1724 (Miquel Sitjar), El procés de mossèn Llach per presumpta violació de Margaria, muller de Guillem Martí, pastisser de Figueres. 1610 (Eduard Sierra), Apunts d'art empordanès dels segles XVII-XVIII (Erika Serna), El cerimonial d'entrada de l'abat de Banyoles durant els segles XVII i XVIII (Guerau Palmada), A

Girona hi ha contagi! La vida dins i fora de la ciutat empestada (Roser Jaume-Pau Gascón), Interpretacions de la mort a la Catedral de Girona en època barroca (Josep A. Ortiz), Al·legoria de la caritat en un projecte de Pere Costa per a l'hospital gironí de Santa Caterina (Carles Dorico), Nota sobre l'escultor Josep Barnoia Rius (1719-1766) i el retaule major de l'església del Carme de Girona (Josep Clara), Informació i premsa en temps de guerra: Gabriel Bro. Segle XVIII (Ricard Expósito), Els últims barrocs. Les pintures de la Congregació dels Dolors de Girona i el canvi d'atribució de Joan Carles Panyó a Marià Colomer (Francesc Miralpeix), La tipografia Carreras. La trajectòria d'una col·lecció de matrius xilogràfiques des del barroc fins al segle XX (Marina Garcia-Assumpta Roig), Comèdia de un rey irritat/ contra sa filla per ser enamorada/ de un caballer, una obra del barroc rossellonès popular (Ramon Miró-Pep Vila), Plates, plats i escudelles decorats en la terrissa gironina del segle XVIII (Narcís Soler), Annualis Ordo, una antiga publicació periòdica a la diòcesi de Girona (Joan Baburés-Àngel Rodríguez), La tradició barroca dels fàstics entre un fadrí i una donzella (Mª Rosa Serra); *-Resenyes i Notes bibliogràfiques*: Notes d'Arxiu (Pep Vila).

Ramon Ribera

QUADERN DE CAMP

El misteri Utrillo (1)

ANTONI SELLA I MONTSERRAT

Sant Jordi m'ha permès llegir el nou llibre de la historiadora de l'art Isabel Coll i Mirabent que porta per títol *Charles Deering & Ramon Casas. A friendship in Art* i ha estat curiosament editat per la Northweatwen University Press d'Illinois, als Estats Units d'Amèrica.

Per als sitgetans, el llibre té una gràcia afegida i un punt morbosa. La part més important del treball és dedicada a la història de Maricel, a la història d'un somni, com qualifica el projecte l'autora. I dins d'aquest apartat, hi ha una part molt interessant que relata el malson final de Maricel, prèvia baralla entre el propietari i mecenes americà i qui havia estat el seu home de confiança i director artístic del projecte, Miquel Utrillo Morlius.

Em consta que Isabel Coll ha estat treballant durant anys en aquest llibre. Conversàrem per darrera vegada la tardor de 2009, curiosament en un bar del Poble Sec. Aleshores jo estava immers en l'organització de l'exposició Miquel Utrillo i les arts, de la qual n'era comissària Vinyet Panyella.

En aquella trobada, Isabel Coll m'avançà que havia estat als Estats Units, pàtria dels Deering, i a Miami, on tenien les seves grans mansions, i que disposava de tota la documentació sobre la veritat de la ruptura entre Deering i Utrillo. Una informació, em digué, que només ella havia treballat i que deixava en molt mal lloc el crític d'art, amic de Rusiñol i marit de Lola Vidal.

Vaig quedar encuriós. En les seves paraules no deixava d'aver-hi un apunt crític sobre el que estàvem fent. Dimarts passat vaig poder desvetllar el misteri. Isabel Coll ha localitzat, publicat i analitzat la documentació que dóna consistència al que tota la vida i per memòria oral de familiars havia sentit dir: Utrillo no fou lleial a Deering i no actuà com actuen les persones nobles.

La que va acabar essent una trista història té aquesta seqüència: Gràcies al pintor Ramon Casas, amic comú, Deering encarrega a Utrillo el projecte de Maricel, l'any 1909. L'afecte i la confiança és ampli, de tal manera que Utrillo fa i desfà amb els generosos diners del seu mecenes. Però vers 1918, i després d'anys d'absència per mor de la primera guerra mundial, l'americà comença a desconfiar d'Utrillo, més quan li reclama passar comptes i concretar les coses i el català va dilatant les coses.

Deering pateix, consulta amics i vol treure'n l'entrellat. Poc a poc va descabdellant el fil, sense fer soroll, però amb insistència. Finalment, acorralla Utrillo fins al punt d'amenaçar-lo amb accions judicials. Som ja a la primavera de 1921 i el bonhomíus i confiat Charles Deering s'ha trobat un palangre que no li cap al cap. Utrillo no només no li ret comptes del que ha gastat i com, ni en les obres ni en la adquisició d'objectes artístic, sinó que ha posat a nom seu una part de les cases comprades amb els diners de Deering. Per acabar-ho de complicar, tot sembla indicar que el director de Maricel tenia una aliança amb un comprador i venedor de finques de Sitges del carrer Illa de Cuba que es deia Josep Suñé Alaix.

Suñé comprava cases que a Utrillo li interessaven per incorporar a Maricel i, posteriorment, a un preu més elevat, Utrillo les adquiria amb els diners de l'americà, repartint-se les comissions.

Per si això fos poc, Deering es va trobar que Utrillo, en construir-se la seva casa, on avui hi ha la biblioteca, va tirar llarg. El bon Charles li havia donat un solar, però l'espavilat d'en Miquel edificà sobre el solar i sobre terrenys de Maricel, de tal manera que el cinquanta per cent de la casa estava damunt de propietats que Deering pensava que eren pel seu palau. Al final, fart i descoratjat, va pagar vint-i-cinc mil pessetes a Utrillo per desfer tota relació i recuperar la titularitat de totes les finques. No el volia ni com a veí.

Amb la documentació aportada, Isabel Coll és molt més agressiva amb Utrillo del que ho va ser Vinyet Panyella al catàleg de l'exposició. En aquest treball, Panyella encara concedeix un paper important en la crisi a les desavinences de faldilles entre les dones de Deering i Utrillo i apunta que, entre el magnat americà i l'intel·lectual català, el principal punt de desacord va raure en el futur de Maricel i la col·lecció. Isabel Coll, amb documentació nova, dona un gir curiós a la història, circular, perquè documenta el que ja es comentava al Sitges d'aquell moment: Utrillo, en aquest cas, va ser mala persona.

El Grup d'Estudis Sitgetans

AVISA ELS SEUS SOCIS I AMICS
QUE LA CONFERÈNCIA

Grup d'Estudis Sitgetans

Ajuntament de Sitges

La Ribera de Sitges 1870-1920. 50 anys de canvis

que s'havia de fer aquest dissabte 27 d'abril
queda ajornada i que oportunament s'avisarà el dia en què es farà.

Us preguem que perdoneu les molèsties
que aquest canvi us hagi pogut causar.

L'ECO de SITGES

Impresos comercials - Catàlegs - Revistes - Fulletons
Cartelleria - Llibres i altres - Fotocomposició Macintosh

CARRER BONAIRE, 6 - TEL. 93 894 30 34 - 08870 SITGES

Amb el suport de

Generalitat de Catalunya
Departament
de la Presidència

La Direcció de L'ECO DE SITGES
fa avinent que és aliena als continguts
dels articles que van signats.